

	ÖZEL VERSA HASTANESİ			
	ENDOSKOPİK CİHAZLARIN STERİLİZASYONU VE DEZENFEKSİYONU TALİMATI			
DOK.KODU:SH.TL.05	YAYIN TR:01.10.2011	REVİZYON NO:00	REVİZYON TARİHİ:00	SAYFA NO:1/4

1. AMAÇ: Endoskopik cihazların sterilizasyon ve dezenfeksiyon ilkelerini belirlemek ve endoskopik girişimlerle ilişkili enfeksiyonları önlemektir.

2. KAPSAM: Endoskopik girişimlerde enfeksiyon riskini önleme ve endoskopik cihazların uygun sterilizasyon ve dezenfeksiyonu faaliyetlerini kapsar.

3. SORUMLULAR: Bu talimatın uygulanmasından endoskopi işlemi uygulanan birimlerde görev alan tüm çalışanlar sorumludur. Bu talimatın uygulanması ile ilgili denetimlerden Başhekimlik adına Enfeksiyon ve Antibiyotik Direnç Kontrol Komitesi sorumludur.

4. ENDOSKOPİK UYGULAMALARIN RİSK AÇISINDAN SINIFLANDIRILMASI

Endoskopik aletler mukoza yanında mukozal lezyonlar ve steril dokulara da temas edebildiklerinden kritik ve yarı kritik alet gruplarında yer alırlar. Bu nedenle endoskopik uygulamalar yüksek ve orta derecede riskli olarak kategorize edilebilir.

1. Yüksek riskli uygulamalar: Derinin delindiği ve steril boşluklara girilen işlemlerdir. Bu işlemlerde sterilizasyon şarttır, mümkün olamıyorsa yüksek düzey dezenfeksiyon gereklidir.

2. Orta derece riskli uygulamalar: Sağlam muköz membranları ilgilendiren işlemlerdir. Endoskopik işlemlerde kullanılan endoskoplara (sindirim sistemi endoskoplara, bronkoskoplara) etilen oksit ile steril edilebilir ya da yüksek düzey dezenfeksiyon yeterlidir.

3. Risk değerlendirmesinde ikisi arasında yer alan işlemler: Lezyonlu muköz membranlara yapılan veya kanayan damarları onarma veya biyopsi alma işlemlerini kapsar.

5. UYGULAMA

5.1. Cerrahi endoskoplara kritik aletler olup steril edilmelidir. Rijit cerrahi endoskoplara otoklavlanmaya uygun olduğundan otoklavda steril edilmelidir.

5.2. Laparoskop, sistoskop, artroskop gibi steril dokulara giren skopi cihazları her kullanım öncesi steril edilmelidir. Ancak bunun mümkün olmadığı durumlarda en azından yüksek düzey dezenfeksiyon uygulanmalıdır.

5.3. Mukoza ile temas eden gastroenterolojik endoskop, bronkoskop ve laringoskop gibi yarı kritik aletler her işlem sonrası yüksek düzeyde dezenfekte edilmelidir.

5.4. Endoskoplara biyopsi forsepsleri, aspirasyon sistemi, sfinkteretomlar, sitoloji fırçaları, skleroterapi iğneleri, elektrokoter problemleri gibi aksesuarları kritik aletlerdir ve sterilize edilmelidir. Eğer sterilizasyon teknik olarak mümkün değilse (örneğin, balonlar veya buji dilatatörleri gibi) yüksek düzey dezenfeksiyon yapılmalıdır.

5.5. Bilier ve pankreatik prosedürlerde kullanılan tüm aksesuarlar steril olmalıdır.

5.6. Skleroterapi iğneleri; iğnelerin sökülmesi sırasında yaralanma riski, dar lümenlerin zor temizlenmesi, kanla kontamine olma ihtimalleri ve kullanılan hastaların genellikle enfekte olmaları nedeniyle kesinlikle bir kez kullanılmalıdır.

5.7. Endoskoplara cins ve tipine göre Tablo 1'de önerilen sterilizasyon ve dezenfeksiyon yöntemi uygulanmalıdır.

5.8. Endoskop temizlik ve dezenfeksiyon işlemi yapan sağlık personeli eldiven, önlük, maske ve gözlük gibi koruyucu ekipmanlarını kullanmalıdır.

5.9. Sterilizasyon ve dezenfeksiyon öncesi alet ve malzemelerin üzerindeki organik artıklar mutlaka iyi bir temizlik işlemiyle uzaklaştırılmalıdır. Özellikle forsepslerin bıçak kısımları mutlaka fırçalanarak temizlenmelidir.

5.10. Sterilizasyon ve dezenfeksiyon öncesi alet ve malzemelerin üzerindeki organik artıklar mutlaka iyi bir temizlik işlemiyle uzaklaştırılmalıdır. Özellikle forsepslerin bıçak kısımları mutlaka fırçalanarak temizlenmelidir.

	ÖZEL VERSA HASTANESİ			
	ENDOSKOPIK CİHAZLARIN STERİLİZASYONU VE DEZENFEKSİYONU TALİMATI			
DOK.KODU:SH.TL.05	YAYIN TR:01.10.2011	REVİZYON NO:00	REVİZYON TARİHİ:00	SAYFA NO:2/4

5.11. Endoskoplar kullanım sonrası hemen bulundukları yerde dekontamine edilmeli ve tüm ayrılabilir parçaları sökülmalıdır.

5.12. Endoskopların ısıya dayanıklı bölümleri dekontamine edildikten sonra otoklavda steril edilmelidir.

5.13. Temizlik için kullanılan fırçalar temizlendikten sonra yüksek düzeyde dezenfekte edilmeli veya tek kullanımlık olmalıdır.

5.14. Gastroskopi ve kolonoskopi için uygulanan dezenfeksiyon işlemi ayrı hazırlanmış dezenfeksiyon çözeltisi içerisinde yapılmalıdır.

5.15. Endoskopların dezenfeksiyonunda yüksek düzey dezenfektan kullanılmalıdır.

5.16. Endoskopların dezenfeksiyonunda işlem basamakları **“Sterilizasyon Dezenfeksiyon Talimatı”**’nda belirtilen dezenfeksiyon işlem basamaklarına uygun olarak yapılmalıdır

5.17. Dezenfeksiyondan sonra kimyasal atıkların toksik etkisini önlemek için aletler yeterince durulanmalıdır.

5.18. Durulama suyunun mikrobiyolojik niteliği, endoskobun en son mikrobiyolojik durumunu tayin ettiğinden; endoskop ve tüm kanallar steril distile su ile veya steril boşluklarda uygulanmayacak ise musluk suyu ile iyice durulanmalıdır.

5.19. Durulama öncesi lümenler ve endoskoplar %70-90 etil alkol ile yıkanmalı ve silinmelidir.

5.20. Kanallar ve endoskop basınçlı hava ile kurulanmalıdır.

5.21. Dezenfekte edilmiş endoskoplar yeniden kontamine olmalarını engelleyecek şekilde saklanmalıdır.

5.22. Bazı durumlarda dezenfeksiyon işlemi uzatılmalıdır. Örneğin; Mycobacterium avium intracellulare (MAC) enfeksiyonlu hastada yapılan bronkoskopi sonrası dezenfeksiyon işlemi 90-120 dk. olmalıdır.

5.23. Endoskop uygulamaya bağlı bir enfeksiyon gelişmesi halinde mutlaka Enfeksiyon ve Antibiyotik Direnç Kontrol Komitesi haberdar edilmelidir. Endoskopik girişimlerle ilişkili enfeksiyonlar Tablo 2’de belirtilmiştir.

5.24. Dezenfeksiyon işleminde Enfeksiyon ve Antibiyotik Direnç Kontrol Komitesi’nin onayı alınmayan dezenfektanlar kullanılmamalıdır.

5.25. Hastanemizde endoskopların yüksek düzey dezenfeksiyonunda %2 Gluteraldehid solüsyonu kullanılmaktadır. Endoskopik aletlerin dezenfeksiyonunda solüsyonunun kullanımında işlem basamakları eksiksiz olarak uygulanmalıdır.

5.26. Endoskop ve parçaları, takılmadan kurumayı kolaylaştırmak için dikey pozisyonda ve kontaminasyonu engelleyecek şartlarda saklanmalıdır. Endoskopi ünitesinde dezenfeksiyon işlemleri için buluna odanın havası saatte 7-15 kez değiştirilmelidir.

Yıkama amaçlı en az iki adet eviye bulunmalı ve eviyeye sıcak ve soğuk su akışı olmalı el yıkama için ayrı bir lavabo bulunmalıdır.

Yüksek Düzey Dezenfektan Solüsyonunun Hazırlanması

1. Gluteraldehit solüsyonu (ANIOS) içerisinde koku ve buhar toksisitesini önleyici maddeler bulunmasına rağmen, toksik etkili olarak düşünülmelidir. Hazırlarken koruyucu önlemler alınmalıdır. Solüsyon mutlaka kapalı bir kapta muhafaza edilmeli ve işlem sırasında dezenfektan küveti kapalı tutulmalıdır. Gluteraldehit endoskopik cihazların dezenfeksiyonu dışında kesinlikle kullanılmamalıdır

2. Gluteraldehit, %2 lik konsantrasyonda hazır haldedir ve sulandırılmaz.

3. Hazırlanmış solüsyonun aktivasyonu, kullanım süresi sonuna kadar haftalık olarak kontrol edilmelidir. Görünümü bulanık, kirli veya aktivitesini kaybetmiş çözeltiler kullanım süresini beklemeden değiştirilmelidir. Hazırlanan solüsyonun hazırlanma ve son kullanım tarihi, hazırlayan kişinin adı kayıt altına alınmalıdır. Son kullanım tarihi geçen çözeltiler

aktivasyonuna bakılmaksızın atılmalıdır

4. Solüsyonun kullanım süresi normalde 1 aydır.

	ÖZEL VERSA HASTANESİ			
	ENDOSKOPIK CİHAZLARIN STERİLİZASYONU VE DEZENFEKSİYONU TALİMATI			
DOK.KODU:SH.TL.05	YAYIN TR:01.10.2011	REVİZYON NO:00	REVİZYON TARİHİ:00	SAYFA NO:3/4

DEZENFEKTE EDİLMİŞ ALETLER DERHAL KULLANILMALIDIR YA DA TEKRAR KONTAMİNE OLMA İHTİMALİNİ EN AZA İNDİRECEK ŞEKİLDE SAKLANMALIDIR.

Tablo 1. Endoskopların cins ve tipine göre sterilizasyon ve dezenfeksiyon önerisi

Endoskobun cinsi	Endoskobun tipi	Uygulanacak işlem
*Artroskop	Rijit	Sterilizasyon
Bronkoskop	Rijit/ fleksibl	Sterilizasyon/ dezenfeksiyon** Ekoendoskop
Fleksibl	Dezenfeksiyon * Gastroduodenoskop	Fleksibl
Dezenfeksiyon*		
Histeroskop	Rijit/ fleksibl	Sterilizasyon/dezenfeksiyon**
*Laparoskop	Rijit	Sterilizasyon
Laringoskop	Rijit/ fleksibl	Sterilizasyon/dezenfeksiyon** Rektoskop
Fleksibl	Dezenfeksiyon*	
Sigmoidoskop	Fleksibl	Dezenfeksiyon*
*Sistoskop	Rijit/ fleksibl	Sterilizasyon/dezenfeksiyon** Torakoskop
Rijit/ fleksibl	Sterilizasyon	
Üreteroskop	Rijit	Sterilizasyon

*Mümkünse steril (otoklavlama, etilen oksit) edilmeleri uygundur.

**Dezenfeksiyon yüksek düzey olmalıdır.

	ÖZEL VERSA HASTANESİ			
	ENDOSKOPIK CİHAZLARIN STERİLİZASYONU VE DEZENFEKSİYONU TALİMATI			
DOK.KODU:SH.TL.05	YAYIN TR:01.10.2011	REVİZYON NO:00	REVİZYON TARİHİ:00	SAYFA NO:4/4

Tablo 2. Endoskopik girişimlerle ilişkili enfeksiyonlar

Endoskopi	Enfeksiyon
Bronkoskopi	Pnömoni
	Tüberküloz
	Atipik mikobakteri enfeksiyonu
	Perforasyonla ilişkili enfeksiyonlar
Cerrahi endoskoplar (laparoskopi, Cerrahi alan enfeksiyonu artroskopi)	Bakteriyemi / sepsis
	Helicobacter pylori gastriti
	Apandisit
	Peritonit
Sindirim sistemi endoskopisi	Aspirasyon pnömonisi
	Endokardit
	Menenjit
	Hepatit A ve B enfeksiyonu
ERCP	Creutzfeldt-Jacob hastalığı ve diğer bulaşıcı spongiform ensefalopatiler
	Perforasyonla ilişkili enfeksiyonlar
	Kolanjit
	Kolosistit
Sistoskopi	Sespit
	Karaciğer apsesi
	Pankreatit7pankreatik psödokist
	Aspirasyon pnömonisi
	Sistit, pyelonefrit

Bakteriyemi/sepsis

Endokardit

Perforasyon ilişkili enfeksiyonlar

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
Kalite Birim Sorumlusu	Kalite Yönetim Direktörü	Başhekim